N. 94.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 27. Listopada V. S. ROKU 1807.

KIEL d. 15 listopada. Ministrowie Angielscy rapport odebrawszy od Admirała Gambier i Lorda Catchart o dobyciu Coppenhagi i wzięciu flotty Duńskiey, wydali oświadczenie w którém usprawiedliwić usiłuią swóy postępek przed obliczem narodów Europeyskich. Rząd nasz czyniąc odezwę do sądu bezstronnego tychże narodów kazał drukiem ogłosić pismo nieprzyiacielskie, na punkta podzielone, przydawszy do każdego z nich odpowiedź swoią. Te pisma uwagi godne w czasach dzisieyszych kładniemy. Wstęp do Angielskiego taki dano.

Zdumiała się i oburzoną została Europa widząc, iakim sposobem rząd Angielski postąpił z Duńczykami; nikt nie znał celu tak niezwykłey napaści; w pismach Generałów Angielskich którzy do Zelandyi z woyskiem wtargnęli, nic nie można było wyczytać, i powszechney ciekawości zaspokoić. Domyślano się przeto, że pobudka taiemna dwór Londyński nakłoniła do dzieła obmierziego, pobudka nayważnieysza, gdyż nie podobna było rozumieć, ze stało się wszystko bez żadney przyczyny. Nakoniec nieprzyiaciel w oświadczeniu urzędowém znosi wątpliwość wszelką, oświecaiąc narody lądowe i lud Angielski, który zapewne nie rozumiał, iż Ministrowie bez żadnego zysku i nadziei wystawiaią ziomków swoich i oyczyznę na wzgardę całego świata. Oświadczenie Angielskie na wieki będzie piętnem niesławy dla pisarzów; tu potomność wyczyta ich nierozsądek i niewierność.

1. Król Brytannii W. sobie winien i całey Europie rzetelne ogłoszenie pobudek, które iego nakłoniły do przedsięwzięcia wyprawy na morze Baltyckie.

2. Zpóźnił oświadczenie teraznieysze, gdyż dotąd miał nadzieię zrobienia ugody pożądaney z rządem Duńskim, gotów z swoiey strony uczynić naywiększe ofiary, i trwaiąc w tém przedsięwzięciu od chwili zaczęcia kroków nieprzyiaznych.

3. Przenikniony smutkiem głębokim, gdy uyrzał zawodną nadzieię, znayduie pociechę niemałą w tém przekonaniu, że uczynił wszystko z swoiey strony, ażeby rzecz inną postać wzieła. Ubolewaiąc zaś nad okrutną potrzebą, która go zniewoliła do surowego obeyścia się z narodem połączonym z Brytannią W. przez dawne przymierza i wzaiemne korzyści, Król iest przekonany, że postępek iego przed obliczem świata usprawiedliwiony zostanie tym naybardziey względem: Tak czynić Angielskiemu rządowi kazała nieuchronna i niezbędna powinność opatrzenia zawczasu bezpieczeństwa narodowi swoiemu.

4. Król odebrał pewną wiadomość, że teraznieyszy rządca Francyi chciał koniecznie zbroyną ręką opanować Holsztyn, ażeby zamknoł Anglikom kommunikacye z lądem; namówić albo też przymusić Duńczyków do zamknięcia Sundu kupcom i żeglarzom Angielskim; nakoniec zagarnąć potęgę morską Danii i tey użyć do lądowania na brzegach Angielskich.

5. Przekonany że ta wiadomość z pewnego źródła czerpaną była, Król widział iey potwierdzenie w głośnych i kilkakroć powtórzonych oświadczeniach Francuzkich, w niedawném przez nich zaięciu miast wielu i kraiów oboiętnych, w przygotowaniu do zgromadzenia potęgi nieprzyiacielskiey na granicy państwa Duńskiego. Które doniesienia chociaż pewne były, iednakże Król chciał ieszcze nic nie czynić, lecz zamiar Napoleona obiawiony całemu światu, włożył na Anglików potrzebę konieczną porwania się do broni.

6. Jednakże Król nie użył potęgi swoiey, dopóki wątpić można było o rzeczywistości niebezpieczeństwa groźnego, i miał nadzieię, że Duńczykom zbywać nie będzie na sposobach i ochocie do odparcia Francuzkich zamiarów. Zapomnieć nie mógł przecie, iż na końcu woyny przeszłey Dania przystępuiąc do związku nieprzyiacielskiego przeciw Brytannii W. i usprawiedliwiaiąc nieprzebaczone nigdy zerwanie oboiętności od Jerzego 3 poważaney statecznie, za wymówkę położyła niemożność własną oparcia się zagranicznemu wpływaniu, iakoteż potrzebę ustąpienia pogróżkom potężnego i sąsiedzkiego Mocarstwa. To wpływanie, które w r. 1801 nakłoniło Duńczyków do potargania związków silnych, i przed 6 miesiącami ledwie zaleionych, Król porównywać teraz musiał z dzisieyszą Francyi przemocą, i rzuconym przez nią postrachem, która podbiwszy tak wiele kraiów zwoływa pod chorągwie swoie całą prawie ludność wielu narodów.

7. Niebezpieczeństwo nie mniey blizkie było iak pewne, iuż woysko Francuzkie do naiechania Holsztynu przeznaczone zgromadziło się w okolicy oboiętnego miasta Hamburga; ten kray opanowawszy nieprzyiaciel zostałby panem całey Zelandyi i flott Duńskich.

8. Wprawdzie Angielskim eskadrom podobno było wpaść na Baltyckie morze, i wstrzymać do czasu wyiście Duńskich okrętów; lecz nadchodząca rychło zima w niwecz obracaiąc zabiegi Anglików, zniewoliłaby też eskadry do odwrótu, dopuszczaiąc Francuzom spokoynie i bezpiecznie

zgromadzać do Sundu siłę potrzebną do naiechania Brytańnii, i gotować pioruny. Temi okolicznościami zniewolony Jerzy 3 myślić o własném bezpieczeństwie żądał iedyney rękoymi onego, wydania Duńskich okrętow na chwilę, wiedząc że dla osiągnienia onych Napoleon Krystyana 7 namawiał do zapowiedzenia woyny Anglikom. Przełożywszy to żądanie Król ofiarował nawzaiem warunki zdolne przekonywać dwór Coppenhagski, że ten postępek zgadzał się z dobrem iego. Wreszcie rząd Duński był mocen z swoiey strony podawać inne warunki upodobane. Gdyby zaś Krystyan 7 lękał się tą dla Anglików powolnością obrazić Napoleona, Brytańnia W. zesłałaby wtenczas do Sundu potęgę tak ogromną, że wydanie flotty byłoby usprawiedliwione przed rządem Francuzkim, przeto iż odpor wszelki stał się niepodobnym.

9. Gdyby Dania rzeczywiście gotową była dawać odpor żądaniom Francuzów, i własną niepodległość zachować, Jerzy 3 nie odmówiłby iey naydzielnieyszych posiłków w żołnierzu morskim i lądowym, w subsidiach pieniężnych; mógł gwarantować całość Europeyskich dzierżaw, utrzymanie i rozszerzenie zamorskich osad.

Reszta poźniey.

Następca tronu stanowszy w Coppenhadze, aresztować kazał G. Peymann, Admirała Lutken, G. Adiutanta Kirchhoff, Szefa artylleryi Bielefeldt, i stawić przed sądem woyskowym. Maior Zaschka który wyspę Helgoland Anglikom poddał, niewinnym ogłoszony. G. Waltersdorf miał umrzeć nagle w Aalburgu. Pod naywyższą kommendą Królewicza na czele iazdy Duńskiey dziś iest G. L. X. Haski, na czele piechoty Rantzau. G. Castenskiold kommendantem Zelandyi, Laland, Falster, Moen. Z Hanno-werskiego legionu coraz więcey zbiegów przybywa. Kilka nowych półków iazdy i piechoty zaciągać kazano po wszystkich prowincyach Królestwa.

Angielskich okrętów przy brzegu Duńskim krążących prawie iuż nie widać; fregata ich nosząca 48 armat zatonęła; ludzi ratowano. Potęga Duńska na morzu przed kapitulacyą liczyła 23 okręta liniowe, 17 fregat, 8 korwet; z pierwszych tylko 15 posłano do Anglii, 2 zostały w Norwegii, inne zniszczono na werftach, niektóre z portu wyprowadzone osiadły na piasku i zpalone, iakie są Neptun i Mars; równy los pótkał kilka fregat Duńskich. Z całey flotty niedawno dość liczney zachowaliśmy 2 okręta liniowe w Norwegii, 1 korwetę tamże, i fregatę w Carthagenie. Zabroniony iest wywoz drzewa za granicę, dopóki rząd nie napełni wypróżnionych magazynów.

LISBONA d. 24 pazdziernika. Naostatek Portugalski narod wyszedł z niepewności, która bardziey niż obecne nieszczęście dręczyć zwykła. Stało się, o czém nikt nie pomyślił; dwór Lisboński zerwał odwieczne związki z Brytańnią W. Kto był odmiany przyczyną, nie zgadniemy; narzekanie całego ludu, prozby Duchowieństwa, nipodobieństwo przeniesienia drogich dostatków do Brezylii w tak krótkim czasie; czyliteż niemożność bronienia się następuiącym z blizka Hiszpanom i Francuzom, stracona nadzieia posiłków Angielskich, którzy zatrudnili się wyprawą północną, i więcey niż wątpliwa nadzieia podbicia Ameryki południowey.

Cokolwiek przeważyło w umyśle Regenta, to pewna że do Brezylii iuż nie wyiedzie; d. 20 dał i ogłosić kazał niemieszkaiąc wyrok, w którym oświadczywszy uroczyście, iak zawsze pragnoł gorąco zachować obojętność między woiuiącemi narodami, i iak wielkie czynił na ten koniec ofiary od r. 1803, przystępuie nakoniec do zrzeczenia się wszelkich związków z Brytańnią W; sprawę powszechną lądowey Europy Mocarstw bierze za własną, i zawiera przymierze z Francyą i Hiszpanią, ażeby tym sposobem przynaymniey potrzebny i pożądany każdemu pokoy morski, wolny handel i żegluga bezpieczna przywrócone zostały. Przeto licząc od dnia dzisieyszego wszystkie porty Portugalskiey korony w Europie i po innych częściach świata maią być Anglikom zamknięte.

Woyny wprawdzie Regent nie zapowiada Brytańnii W. lecz rozumieć trzeba, że ią zacznie Jerzy 3; tego się spodziewaiąc czekamy smutnych doniesień o przerwaniu żeglugi i handlu Portugalskiego, o poymaniu okrętów kupieckich; lecz zapewne lękać się nie będziemy o Brezylią z osad narodowych naywaźnieyszą i Afrykańskie dzierżawy, Madera, Azores, Goa, Diu, Macao bez wątpienia będą zaięte przez Anglików. Moglibyśmy się lękać o Lisbonę i flottę naszą; przykład Coppenhagi iest w świeżey pamięci. Lecz tu inne są okoliczności; cała Portugalczyków lądowa i morska siła być może użytą ku obronie stolicy, gdyby nawet było prawdą, iż Angielscy wodzowie z Sundu powracaiący maią rozkaz zawinąć do uścia Tagu, i w Portugallii równie iak w Danii odebrać Francuzom sposobność szkodzenia narodowi swemu.

Pytanie drugie do rozwiązania iest trudnieysze; po takiém oświadczeniu Regenta i doznaney powolności, zechcą lub nie Francuzi i Hiszpani wkraczać do granic naszych. To pewna że X. Brezylii w tey nadziei przystąpił do związku nowego, ażeby kray swóy ocalił od naiazdu. Ale czyli zprzymierzeńców nie zastanowi przykład Coppenhagi? czy Portugalczyków dość silnemi osądzą do odparcia Anglików własną siłą? Czy zupełnie nam uwierzą i zaufaią? czy nie będą mieli w podeyrzeniu przymierza tak nagle i niespodzianie obranego? czy nie zechcą sami być świadkami, iak ściśle zamkniemy porty nasze temu narodowi, który od lat sto kilkadziesiąt nas utrzymywał, bronił, karmił i odziewał; któremu poświęciliśmy tak długo nasz handel, przemysł, domowy i zamorski dostatek. Dla tych względów powszechne iest u nas rozumienie, iż Francuzi i Hiszpani wnidą do Portugallii, a przynaymniey ważnieysze miasta z portami osadzą własnym żołnierzem. Niektórzy iednak nadzieię maią, że Napoleon

Karol 4 w głównem żądaniu swoiém uspokoieni, rozkażą armiom iuż ruszonym stanąć i granic naszych nie przestępować.

WIEDEN d. 21 listopada. Nowy Kanclerz Węgierski Graf Erdody zaiął mieysce dobrowolnie oddalaiącego się poprzednika Graffa dziś Xiążęcia Palffy, przysięgę wykonał przed tronem i przez W. Marszałka dworu X. Trantmansdorf installowany został. Poseł nasz w Munchen Stadion z Ministrem Króla Bawarkiego Montgelas podpisał nową ugodę względem tych poddanych, którzy od Cesarza pensye dawniey otrzymawszy, dziś mieszkaią w kraiach Bawarskich, i przeciwnie; każdy z nich zostawiony przy własności, może mieszkać swobodnie na mieyscu, albo przenieść się na drugie; w tym przypadku nawet może przedać wszystko, i za granicę kapitały wyprowadzić bez zatrzymania i opłaty.

LONDYN d. 28 pazdziernika. Pogłoski rozrzucone za granicą i w kraiu o zaszłych odmianach w Ministeryum dotąd nie są rzetelne; gdyby nawet prawdziwe były, iednak nie nastąpiłaby podobno zmiana układu politycznego; administratorowie nowi czyliżby się odważyli burzyć co ich poprzednicy przez wiek budowali? zrzekać się nad Oceanem panowania, otwierać handel wolny narodom z uszczerbkiem Angielskiego, wracać Duńczykom flottę takim kosztem nabytą, oddawać osady w różnych częściach świata na nieprzyiaciołach zawoiowane. Portland pierwszy z Ministrów chorował, lecz iuż ozdrowiał, i w radzie zasiada; na przyięcie Admirała Gambier powracaiącego z Coppenhagi wielkie przygotowania zrobiono; i chociaż mówiąc w powszechności, narod nasz potępia wyprawę do Sundu przedsięwziętą, przemaga iednak miłość własna i tak świetnego zwycięztwa chluba, każdy z Anglików rad co rychley oglądać w portach oyczystych zdobycz nie pospolitą, iakiey nigdy nie widzieli przodkowie, i tryumfuiących rycerzów skronie laurem uwieńczyć.

Przez wyieżdzaiącego posła RPtey Amerykańskiey Monroe, który ma zboczyć do Francuzkich brzegów, rząd nasz wezwał Francyą do zamiany ieńców. Zdaie się iż z Ameryką zgody szukamy; Król w pismie przywoływaiącém za granicą służących maiątków do oyczyzny wyraził, iż oboiętna flaga ludzi ochrania; nie dość na tém, trzeba powiedzieć, że pod oboiętną flagą będące towary maią zostać od napaści bezpieczne; nie tylko na woiennych aleteż na kupieckich okrętach; lecz na ten warunek dawno od Francuzów przyznany Amerykanom i wszystkim narodom oboiętnym Anglia pozwolić nie zechce nigdy, chyba przymuszona. Tymczasem gotuiemy się na wszelki przypadek. Słychać iż gdy zapali się woyna, wygnaniec Moreau ma stanąć na czele Republikantów. To niewątpliwa, że Jrlandczyk Emmet zwoływa 9 t. ziomków osiadłych w Ameryce do broni i pomsty, chcąc wtargnąć pierwszy do Canady. Rząd nasz w stolicy Nowey Szkocyi Hallifax zaciągnoł kilka półkow Jrlandzkich; lękać się trzeba żeby ten lud nie połączył się z drugiemi wygnańcami. Admirał Berkeley oświadczył, że cokolwiek stało się z fregatą Chesapeak było z rozkazu iego bez wiedzy rządowey. Lecz Amerykanie wierzyć temu nie chcą, nie domagaią się nawet ukarania wyznaiącego Admirała, przekonani że wszystko czynił za rozkazem zwierzchności, która stawaiącego przed sądem woyskowym Officyera usprawiedliwić potrafi.

Angielscy w Canadzie wodzowie czynią gotowość do odparcia napaści przewidzianey, z Terranova do Quebec zprowadzili półków kilka; w Montreal zgromadzono milicyą całego kraiu z którey piąty człowiek ciągle pod bronią zostawać i ćwiczyć się musi. Gorliwe do nich wydał odezwy G. Gray w ięzyku Francuzkim, gdyż wiadomo, że w tym kraiu r. 1763 Anglii ustąpionym naywięcey obywatelów iest Francuzów rodowitych. W Quebec, Hallifax, innych portach cokolwiek było rąk do pracy zdatnych, uzyte są wszystkie do sypania szańców, zakładania batteryi, twierdz naprawy.

Do Lizbony przybył Francuzki Generał, żądaiąc wydania osób i własności Angielskiey; Regent na to nie pozwolił, lecz oraz przykazał naszym ziomkom ustąpić z kraiu w d. 14, to iest d. 20 pazdziernika, po których upłynieniu żaden iuż opieki rządowey spodziewać się nie miał. Zkąd nie płonny domysł, że Portugallia zprzymierzeńcem naszym być przestaie. Nieprzyiacielskie iednak woyska wkroczą do tego Królestwa, żeby handel Angielski w nim zniszczyły. W porcie Ferrol Hiszpania uzbroiła 4 okręta liniowe, tyleż fregat, 3 korwety; zamyka eskadrę Kapitan Hug 3 okrętami Angielskiemi. Po wkroczeniu do granic Katolickiego Króla G. Junot, zgromadzać się zaczęło pod Bayonne drugie woysko, którem G. Dupont hetmani.

Biegaią u nas wielorakie pogłoski o pokoiu powszechnym, o pośrednictwie Austryackiém, o warunkach przez Napoleona podanych, lecz tym nikt nie wierzy; to pewnieysza że Ministrowie zwołanie Parlamentu odroczą do kwietnia; pieniędzy pokazało się w cyrkulacyi nad zwyczay wiele, chleb i żywność średniey iest ceny, utrzymuią się papiery dość wysoko, ochotników do milicyi i półków regularnych liczba nad potrzebę większa, gdyż fabrykanci domów swoich utrzymać nie mogąc czeladź rozpuszczaią, która sposobu do życia pozbawiona, pod chorągwiami narodu znayduie czém zaspokoić naypierwsze potrzeby.

Szturm w tych d. na morzu przyniosł nową klęskę; prócz wielu innych statków niemało tych zatonęło, które z Coppenhagi powracały; liczba ich ieszcze niewiadoma. Wyrachowano, iż Amerykanie mogą uzbroić do 500 korsarskich statków różney wielkości, maiąc więcey 70 tysięcy wprawnych maytków. Ta liczba straszną byłaby Anglikom w czasie przeszłym, dziś mniey szkodzić może, gdyż zamykaiąc wszystkie prty Europeyskie sami nie wiemy, gdzie

żeglować, gdzie nasze produkta zprzedać, potrzebne zakupować mamy; iuż część większa kupieckich statków całego narodu próżnuie. Amerykanie z Chin w r. terazn, wyprowadzili 20 t. skrzyń herbaty.

PARYZ d. 9 listopada. Rozszerzenie granic Francuzkich od ściany Hollenderskiey wkrótce przychodzi do skutku; dostaną się Napoleonowi twierdze Bergopzoom, Breda Boisleduc, Gdrtruidenberg, Flessingue, i cały kray po Mozę; Hollenrey wezmą w zamianę część Westfalii, gdzie ustąpione przez Króla Pruskiego Francyi, Królowi Hieronimowi nie oddane są Fryzya Wschodnia, Minden, Munster, Mark, Teklenburg, Lingen &c. Wyliczone wyżey twierdze będą odtąd dla Francuzow granicznemi pierwszey linii.

G. Caulincourt na utrzymanie poselskiey dostoyności wyznaczono corocznie po 480 t. franków. Szkoła rycerska z Fotainebleau do Wersacu iest przeniesiona. W Liceach umieścić kazano i kosztem skarbowym edukować 900 synów obywatelskich, których oycowie zasłużyli się oyczyźnie w stanie woyskowym i cywilnym. Na brzegi Francuzkie ostatnia burza wiele rozmaitych statków wyrzuciła. W naywiększém niebezpieczeństwie bliskiey zguby znaydowała się eskadra Angielska z 7 okrętów liniowych 2 fregat złożona, pod wyspą Aix krążąca; tey kommendant w odnodze portu Rochelle zbawienia szukać musiał.

Podróż Ministra morskiego Admirała Decrés do portów północnych nie była daremną; w Anvers śpiesznicy budować zaczęto przy podwoioney liczbie robotnika; w Flesisngue iest iuż 8 okrętów liniowych i wiele fregat prawie gotowych do wyiścia pod żagle; w Dunquerque, Calais, Boulogne &c. uzbraiamy flottyllę, właśnie gdyby wyprawa ku brzegom Angielskim bliską była. Z portem Anvers nie mogą teraz iść w porównanie Brest, Toulon, Rochefort, tu robota iest opieszała dla niedostatku drzewa i innych potrzeb okrętowych; co wszystko do Anwers rząd łatwiey sprowadza.

Gwardye Francuzkie d. 24 wkroczą do naszey stolicy, gdzie nazaiurz wielka biesiada żołnierzom będzie dana; w tymże czasie odkryty zostanie woz zwycięzki do Paryża przeniesiony z Berlina, gdzie zdobił Brandeburgską bramę. Ponieważ Arcy Kanclerz stanu Eugeniusz Beauharnois Wice Król Włoski nie może pełnić we Francyi obowiązków urzędu swego, rozkazał Napoleon, ażeby Wice Elektor Talleyrand zastępował iego mieysce dopóki Wice Kanclerz nie będzie naznaczony.

Korsarz Hiszpański z portu Vigo wysłany poymał i na mieysce bezpieczne uprowadził statek Angielski, który z Lisbony do Londynu niosł 2 milliony piastrów. Do Cadix szczęśliwie zawinoł galion Hiszpański znaczną summę pieniędzy niosący z Peru; przypadkiem nie był przestrzeżony od Anglików blizko krążących. Marszałek polny Don Buria przez Króla Katolickiego iest wyznaczony na przeprowadzenie armi Francuzkiey G. Junot z Bayonne przez Hiszpanią do Portugalskich granic, i opatrzenie potrzeb wszelkich.

CONSTANTINOPOL dnia 20 pazdziernika. Ostatniego rozruchu przez Jańczarów zaczętego następuiące były przyczyna i skutek. Kilku swawolnych żołnierzy wchodzą do sklepu Ormianina kupca, i z pogróżkami rozkazuią gospodarzowi, ażeby dał im cokolwiek pieniędzy na zabawkę. Unikaiąc rozruchu kupiec ofiaruie im 100 Parów; na których nie przestaiąc Jańczarowie do magaią się nadto 100 piastrów. Odmawia Ormianin, żołnierz do gwałtu przystępuie; słyszy to straż blizko stoiąca, gdyż rzecz działa się przy wieyskiém mieszkaniu Sułtana, przybywa na ratunek, bierze mocą broniących się Jańczarów, i do Constantinopola odprowadziwszy zamyka w więzieniu. O ozém uwiadomieni towarzysze powstaią wszyscy, grożąc buntem otwartym, ieśliby więźniów natychmiast nie uwolniono. Widzi co się dzieie Muśtafa 4, i do 59 Ody czyli półku Jańczarów rozkaz przesyła, żeby bezwzględnie zabiiali, ktokolwiek zprzeciwiać się zechce wykonaniu woli Monarszey. Jakoż wkrótce przyszło do rozprawy; wiele krwi przelano; naostatek zwyciężyła Oda tronowi wiernieysza; 93 Jańczarów poymannych w bitwie bez naymnieyszey zwłóki Mustafa rozkazał udusić, a ich trupy do morza wrzucić.

Niezuana nigdy dawniey surowość wielkie wrażenie sprawiła na umysłach; nikt zdaie się nie myśli o wznawianiu rozruchow, które tak nagły i straszliwy zgon przynoszą sprawcom. Przyiaciele i stronnicy Selima 3 zostali przekonani z tego przykładu, że gdyby ów nieszczęśliwy Monarcha w przeciągu panowania swego równą okazał śmiałość i odwagę sprawowałby dotąd spokoynie rządy państwa. Przed kilko d. zpuszczono na wodę u nas okręt liniowy Selim od 110 armat zbudowany przez inżeniera Francuzkiego. Mustafa 4, przednieysi Ministrowie Porty Ottomańskiey, Ambassador Napoleona G. Sebastiani byli obecni temu obrządkowi. Ostatni zyskał równe względy u nowego Monarchy, iakie miał u poprzednika iego. Widzieli z podziwieniem dobrzy Muzułmanie, że tego cudzoziemca Mustafa 4 publicznie zaszczycał poufałością swoią, w czasie biesiady daney po zpuszczeniu okrętu pozwalaiąc onemu w obecności swoiey palić lulkę, pić kawę. Taką powolność zwyczaiom Oryentalnym przeciwną zganili Turcy w Selimie 3, i w rzędzie przyczyn złożenia onego z tronu policzyli. Już dawno biegał odgłos o rychłém wyieździe do Paryża G. Sebastiani, ten iednak podziśdzień bawi u nas. Od nieiakiego czasu Porta żadnych wiadomości nie odbiera o dzisieyszym stanie Egiptu, iakoteż o dalszych postępkach Wehabitów w Arabii i nad brzegiem Eufratu.